

1. Непокупний А., Тараненко А. (Укл.) (2004). *З України до Литви: українсько-литовський розмовник : Iš Ukrainos į Lietuvą: ukrainiečių-lietuvių pokalbių knygelė*. Луцьк: Волинська обласна друкарня. 2. Pacholok Z., Gritėnienė A. (Red.) (2022). Малий українсько-литовський словник: *Mažasis ukrainiečių-lietuvių kalbų žodynas* (A. Gritėnienė, S. Hrycenko, I. Koroliovas, O. Nika, Z. Pacholok). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. 3. Pacholok Z., Koroliovas I., Gritėnienė A. (2021). *Pirmasis Lietuvių–ukrainiečių kalbų žodynas: kultūrinės ir istorinės atsiradimo priežastys bei svarbiausi sudarymo principai. V Tarptautinis Lituanistų kongresas. Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej. Nuo Liublino Unijos iki Europos Sąjungos*, Publikacija pokonferencyjna pod redakcją T. Vologdiny i K. Pyrki, Wrocław, 183-198. 4. Тараненко А., Тараненко О. (Укл.) (2006). *Lietuvių-ukrainiečių pokalbių knygelė: Литовсько-український розмовник*. Луцьк: Місійна книжкова фабрика „Християнське життя“. 5. Темчинас С., Ніка О. (Укл.) (2019). *Литовська мова в діалогах: навчальний посібник*. Київ: Освіта України. 6. *Український правопис*. (2019). Київ: Наукова думка.

**Галина ПШЕНІЧКІНА**

Інститут литовської літератури та фольклору

## **ЖАНРОВЕ РОЗМАЇТТЯ ТРАДИЦІЙНИХ ЛІТНІХ ТРУДОВИХ ПІСЕНЬ В УКРАЇНІ**

Ритуальний спів періоду жнив у більшості локальних традицій України пов'язаний передусім із закінченням жнив (дожинками). Як і весь обрядовий репертуар весняно-літнього календаря, літні трудові пісні виконують виключно жінки (сольно або гуртом) у високому регістрі відкритим гучним звуком. На думку дослідниці літньої обрядової пісенності українців та суміжних етнічних земель Ірини Клименко, «наспіви з функцією дожинкових пісень, що супроводжують відповідні обряди, відомі на більшості територій давньослов'янського заселення». Однак у різних етнографічних зонах спостерігаються значні розбіжності у функціональному навантаженні таких пісень. Так, у Прип'ятському Поліссі (на Верхній Прип'яті, Берестейщині, Пінщині, Турівщині, Овруччині) одна й та сама мелодія виконує роль: 1) жнивної трудової; 2) дожинкової ритуальної; 3) косарської; 4) борової/ягідної та 5) повсякденної в період «від Трійці / Петра до осені». Цю широку сезонну приуроченість наспіву узагальнює поліський термін «літо» і передають його різноманітні локальні назви: «бородні», «польові», «дожинальні», «в полотте», «як підсипають», «як вибирають», «борові», «ягідні» тощо. Ще ширшою

приуроченістю жнивних мелодій вирізняється Лівобережжя Дніпра (Чернігівщина, Сумщина, Полтавщина): тут жнивний мелотип супроводжує всі літньо-осінні польові роботи, охоплюючи ще й осінній трудовий сезон (збирання льону, конопель тощо). У Подесенні жнивні наспіви використовуються також у купальських обрядах. Тому можна зарахувати поліські та лівобережні зразки до об'ємнішої жанрової групи «літніх трудових». Сюди входять мелодії, визначені селянами як «косарські», «до сіна», «на замашки», «бурячні», «як льон беруть», «ягідні», «лісові» та ін. Борові – це окрема тематична група пісень, поширена у Центральному та Західному Поліссі, які виконувались в основному під час літніх лісових промислів (збирання ягід, грибів, меду), а також інших сезонних робіт – випасу худоби, косовиці тощо. За рядом характеристик борові, ягідні, лісові пісні є реліктовим явищем українського пісенного фольклору, що зберіг його найархаїчніші риси.

**Alona SHYBA**

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

## **THE WORK OF CHERNIVTSI LITHUANIAN STUDIES CENTRE DURING THE WAR TIME IN UKRAINE**

The need for specialists fluent in more than one foreign language is still growing in Ukraine. The interest for Lithuanian is stipulated by common historic past of Lithuania and Ukraine, economic, social, cultural and educational prerequisites. The Lithuanian language and culture optional course, offered by the Baltic Studies Centre of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, is rather popular among the students. The work of the Centre in the times of war of Russia against Ukraine became a real challenge, due to external factors, connected with constant threats of shelling, frequent blackouts and internal factors which arise as a reaction to trauma. According to the data of Ministry of Education of Ukraine 37 % of universities conducted the teaching and learning process remotely, 9 % - offline and 54 % worked with a mixed form. Chernivtsi Baltic Centre began the academic year offline, but due to constant bombing of the country shifted to a mixed form of the study. Studies have proved that living in a war conditions students experience multiple trauma which can influence their physical and mental health, and consequently – memory and cognitive abilities, thus hampering their learning abilities. Ukrainian teachers are using various emotion-focused teaching strategies aiming at lowering students' level of anxiety.